

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर ओपन युनिवर्सिटी

सत्रांत परीक्षा ओगस्ट-२०१०

अभ्यासकम :	स्नातक पदवी अभ्यासकम - (B.A./B.Com.)	नोंधणी नंबर:
पाठ्यकम :	संस्कृत पद्य, गद्य, नाटक अने स्तोत्र (EST-01)	
तारीख :	०२-०८-२०१०	
समय :	११.०० थी २.००	कुल गुण : ७०
सूचना :	१) प्रथम प्रश्न इरजियात छे, बाकीना गमे ते यार प्रश्नोना जवाबो आपो.	

प्रश्न : १ (अ) गमे ते त्रश श्लोकोनो अनुवाद करो. (१२)

१. असितगिरीसमं स्यात कज्जल सिन्धुपात्रे
सुरतवरशाखा लेखनी पत्रमुर्वी ।
लिखती यदि गृहित्वा शारदा सर्वकालं
तदपि तव गुणानामीश पारं न याति ॥
२. पयः पीत्वा मातस्य सपदि यातः सहचरैः
विमूढैः संरन्तुं क्वचिदपि न विश्रान्तिमगमम् ।
इदानीमुत्संज्ञे मृदुपवनसंचारशिशिरे
चिरादुन्निद्रं मां सदयहृदये शापय चिरम् ॥
३. आरभगुर्वी क्षयिणी कमेण लध्वी पुरा वृद्धिमती च पश्चात्
दिनस्य पूर्वार्धपरार्धभिन्ना छायेव मैत्रे खलसज्जनानाम् ॥
४. तावन्महत्वं पाण्डितं कुन्तिनत्वं विवेकिता
यावज्ज्वलति नात्रेषु इतः पञ्चेषु पावकः ॥
५. शून्यं वसुधैव कुटुम्बकम् शयनादुत्थाय किञ्चिच्छनैः
निद्राव्यसने मुपागतस्य सुचिरं निर्वर्ण्य पत्युर्मुखम् ।
विस्त्रब्धं परिचुम्ब्य जातपुलकामालोक्य गण्डस्थलीं
लज्जानम्रमुखी प्रियेण हसता वाला चिरं चुम्बिता ॥
६. ईशावास्यमिदं सर्वं यत्किञ्च जगत्यां जगत्
तेन त्यक्तेन भुञ्जीथा मा गृधः कस्यस्विद धनम् ॥

प्रश्न : १ (ब) गमे ते त्रश ससंदर्भ समजावो (१०)

१. जगतः पितरौ वन्दे पार्वतीपरमेश्वरौ ।
२. यथापराधदण्डानां यथाकालप्रबोधिनाम् ।

३. एवं जरां रुपविनाशयित्रीं जानाति चैवेच्छति चैव लोकः ।
४. आर्युपुत्रोऽपि नाम परकीयः संवृतः ।
५. अहह तीव्रसंवेगो वाग्वज्रः ।
६. ममास्ति हृदयं शम्भुः शम्भोः हृदयं अस्म्यहम् ।

प्रश्न :२ काविकासना जवन विषयक दंतकथाओ जशावी. तेमनी कृतिओनो टूको परियय आपो. (१२)

प्रश्न :३ टूकनोंध लभो. (गमे ते भे) (१२)

१. बुध्धचरितम् ।
२. कादंबरी ।
३. उत्तररामचरितम् ।
४. रत्नावली ।

प्रश्न :४ गद्य साहित्यनुं स्वरूप जशावी कथा अने आप्यायिकाना लक्षणो अने तझावत नोंधो. (१२)

प्रश्न:५ संस्कृत पद्य साहित्यनो उद्गम अने विकास जशावो (१२)

प्रश्न:६ जगन्नाथना जवन विषयक माहिती आपी तेना गडरी काव्योनी परियय आपो. (१२)

प्रश्न:७ गीध अने भिदाडानी वार्ता लभी तेमांथी वार्ता भोध तमारा शब्दोमां लभो. (१२)

प्रश्न:८ महाकाव्यना लक्षाणो जशावी रघुवंशनु महाकाव्य तरीके मूल्यांकन करो. (१२)

प्रश्न:९ भाग्या प्रभाषे लभो (१२)

(अ) संधि छूटी पाडो. (गमे ते यार)

- | | | | |
|-------------------|-----------|---------------|-------------|
| १. अनुगृहीतोऽस्मि | २. वयमेव | ३. तत्रैव | ४. खल्वार्य |
| ५. यधस्माकमे | ६. विषमिव | ७. कथमिदानीम् | ८. यधस्ति |

(ब) समास विशद करी तेनुं नाम आपो. (गमे ते यार)

- | | | | |
|----------------|------------------------|-------------|-------------|
| १. अन्तजः | २. वाक्यपटुता | ३. अमृतम् | ४. यथाशक्ति |
| ५. चन्द्रमुखम् | ६. वशिष्ठाविश्वामित्रौ | ७. दुर्मुखः | ८. क्षितिपः |

(क) समानार्थी शब्दो लभो (गमे ते यार)

- | | | | |
|------------|----------|-------------|----------|
| १. कामदेवः | २. वनम् | ३. हिमांशु | ४. सुतः |
| ५. सुराः | ६. शिखरः | ७. महेश्वरः | ८. सलिलम |

ડૉ.બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ઓગસ્ટ-૨૦૧૦

અભ્યાસક્રમ : સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ - (B.A./B.Com.) નોંધણી નંબર :
પાઠ્યક્રમ : વૈદિક સાહિત્ય અને આર્ષ મહાકાવ્યો (EST-02)
તારીખ : ૦૨-૦૮-૨૦૧૦
સમય : ૩.૦૦ થી ૬.૦૦ કુલ ગુણ : ૭૦

સૂચના : ૧) પ્રશ્ન ૧, ૪ ફરજિયાત છે, બાકી ગમે તે ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ લખો

પ્રશ્ન : ૧ (અ) ગમે તે ચાર મંત્રોનો અનુવાદ કરો. (૧૨)

૧. અગ્ને નય સુપથા રાયે અસ્માન્ વિશ્વાનિ દેવ વયુનાનિ વિદ્વાન ।
યુયોધ્યસ્મજ્જુહુરાણમેનો ભૂયિષ્ઠાં તે નમઃ ડત્તિમં વિદ્યેમ ॥
૨. ઓષુ સ્વસારઃ કારવે શૃણોત યયૌ વા દૂરાદનસા રથેન ।
નિ ષૂ નમધ્વં ભવતા સુપારાં અધો અક્ષાઃ સિન્ધવઃ સ્ત્રોત્મીયઃ ॥
૩. અક્ષૈ માં દીવ્યઃ કૃષિમિત્ કૃષસ્વ વિત્તે રમસ્વ બહુ ભયમાનઃ ।
તત્ર ગાવઃ કિતવઃ તત્ર જાયાં તન્મે વિચષ્ટે સવિદ્યયિષ્યઃ ॥
૪. ઈશાવાાસ્યમિદ સર્વં યત્ કિચ્ચ જગત્યાં જગત્ ।
તેન ત્યત્કેન ભુજ્ઞીથાઃ મા ગૃધઃ કસ્યસ્તિદ્ધનમ્ ॥
૫. હિરણમયેન પાત્રેણ સત્યસ્યાવિહિત મુષ્ણમ્ ।
તત્ત્વં પૂષન્નપાવૃણુ સત્યધર્માય દૃષ્ટ્વે ॥
૬. નાયમાત્મા પ્રવચનેન લભ્યો નમધયા બહુના શ્રુતેન ।
યમેવૈષ વૃણુતે તેન લભ્યતિ સૈષ આત્મા વિવૃણુતે તનૂં સ્વામ્ ॥
૭. પુનરેહિ વાચસ્પતે વેદે મત્સા સહ ।
વાસ્તોષ્યતે નિરમય ત્થ્યવાસ્તુ મયિશ્રુતમ્ ॥

પ્રશ્ન : ૨ 'વેદ' શબ્દનો અર્થ આપી ચારેય વેદોનો સંક્ષિપ્તમાં પરિચય આપો. (૧૫)

પ્રશ્ન : ૩ 'ઉપનિષદ્' ની વ્યાખ્યા આપી વૈદિક સાહિત્યમાં તેનું મહત્ત્વ સ્પષ્ટ કરો. (૧૫)

પ્રશ્ન : ૪ નીચેના શ્લોકોનું ભાષાન્તર કરો (ગમે તે ચાર) (૧૨)

૧. પ્રજદ્રાતિ યદા કામાન્ સર્વાન્યાર્થ મનોગતાન્ ।
આત્મન્મેવાત્મના તુષ્ટઃ સ્થિતપ્રજ્ઞસ્તદોચ્યતે ॥
૨. મથ્યાવેશ્ય મનો યે માં નિત્યયુત્કા ઉપાસત્તે ।
શ્રદ્ધયા પરમોપેતાસ્તે મે યુક્તમા મતાઃ ॥
૩. માત્રાસ્પશસ્તિ કૌન્તેય શીતોષ્ણસુખદુઃ ખદા ।
આગમાપાયિનોઽનિત્યાસ્તાંસ્તિતિક્ષસ્વં ભારત ॥
૪. કર્મેન્દ્રિયાણિ સંયમ્ય ય આસ્તે મનસા સ્મરન્ ।
ઇન્દ્રિયાર્થાન્વિમૂઢાત્મા મિથ્યાચારઃ સ ડચ્યતે ॥

५. द्विष्टद्वारो लभेत् द्वारं न च राजसु विश्वसेत् ।
तदेवासनमन्विच्छेद्यत्र नाभिषजेत्परः ॥
६. गतोदके सेतुबन्धो याहक् तादगयं तव ।
विलापो निष्फलो राजन् मा शुचो भरतर्षभः ॥
७. अस्य कार्यं विषत्मस्य बन्धवैरस्य राक्षसैः ।
तस्य सीता हता भार्या रावणेन यशस्विनी ॥
८. त्वमेषां ज्ञातवीर्याणां पुनरेवोत्पत्तिष्यताम् ।
पातालस्याप्रमेयस्य द्वारमावृत्य तिष्ठसि ॥

- प्रश्न: ५ टूंक नोंध लभो (गमे ते त्रण) (१५)
 १. स्थितप्रज्ञ ना लक्षणो २. ब्राह्मण ग्रंथो
 ३. सुंदर कांड- शीर्षक ४. आरण्यक ग्रंथो
 ५. वेदांगशास्त्र
- प्रश्न: ६ महत्वाद् भारवत्वाच्च महाभारतमुच्यते उक्त कथने ध्यानी लर्धने मडाभारतनी विशिष्टता
 वर्णवो. (१५)
- प्रश्न: ७ टूंक नोंध लभो (गमे ते त्रण)
 १. महाभारत- शीर्षक २. रामायण- शीर्षकनी यर्थातता
 ३. गीतानी यज्ञभावना ४. कर्म- अकर्म- विकर्म
- प्रश्न: ८ वाल्मीकि रामायणनुं मडाकाव्य तरीक मूल्यांकन करो. (१५)

॥ अस्तु ॥

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ओपन युनिवर्सिटी

सत्रांत परीक्षा ओगस्ट-२०१०

अभ्यासक्रम : स्नातक पदवी अभ्यासक्रम - द्वितीय वर्ष (B.A./B.Com) नोंदणी नंबर:
पाठ्यक्रम : विक्रमोर्वशीयम अने मडाकाव्य (EST-03)
तारीख : ०५-०८-२०१०
समय : ११.०० थी २.०० कुल गुण : ७०

सूचना : १) प्रथम प्रश्ननो अ अने ब विभाग इरजियात छे. बाकीनामांथी गमे ते यार प्रश्नोना उत्तरो लभो.

प्रश्न : १ (अ) गमे ते यार श्लोकोनुं भाषान्तर करो. (१२)

१. गतं भयं भीरु सुरारिसंभवं
त्रिलोकरक्षी महिमा हि वज्रिणः ।
तदेतदुन्मीलय चक्षुरायतं
महोत्पलं प्रत्युषसीव पद्मिनी ॥१॥
२. ऋत्वायतां हि मुखतोरणलोलमालां
भ्रष्टां क्षितौ त्वमवगच्छसि मूर्ख सर्वम्
मन्दानिलेन निशि मा परिवर्तमाना
किंचित् करोति भुजगस्य विचोष्टिमानि ॥
३. स्मराम्यवन्त्याधिपतेः सुतायाः
प्रस्थानकाले स्वजनं स्मरन्त्या ।
बाष्पं प्रवृत्तं नयनान्तलग्नं
स्नेहान्ममैवोरसि पापयन्त्या ॥
४. श्रुत्वा ततः स्त्रीजनवृत्तानां मनोज्ञभावं पुरकाननानाम् ।
बहिः प्रयाणाय चकार बुद्धिमन्तगृहे नाम इवावरुद्ध ॥
५. आयुष्मतोऽप्येष वयः प्रकर्षो निःसंशयं कालवशेनभावी ।
एवं जरारक्ष्येनाशयित्री जानाति चैवेच्छति चैव लोके ॥
६. ततः स यद्वात्मभिरेव देवैः शुद्धाधिवासैरभिभूतचेता ।
अब्रह्मव्यर्थमिमं नियन्ता प्रत्यावद्वारार्थवदीश्वराय ॥
७. अद्यापि तां शशिमुखीं नवयौवनाढ्यां
पीनस्वर्नीं पुनरहं यदि गौरकान्तिम् ।
पश्यामि मन्मथ शरानलपीडिताङ्गीं
गात्राणि संप्रति करोमि सुशीतलानि ॥
८. अद्यापि तन्मनसि संपरिवर्तते मे
रात्रौ मयि क्षुतवति क्षितिपालपुत्र्या ।
जीवेति मंगलवचः परिद्वत्य कोपात्
कर्णे कृतं कनकपत्रमनालपन्त्या ॥

९. अद्याव्यहो जगति सुन्दरलक्षपूर्णे
अन्यान्यमुत्तम गुणाधिक संप्रपन्ने ।
अन्याभिरपि उपमितुं न मया च शक्यं
रुपं त्वदीयमिति मे हृदये वितर्कः ॥
१०. ननु वज्रिण एव वीर्यमेतत्
विजयन्ते द्विषदो यदस्य पक्ष्याः ।
वसुधाधरकन्दराद्विसर्पी
प्रति शब्दोऽपि हरेभिन्निति नागान् ॥

- प्रश्न: १ (५) गमे ते त्रश पूर्वापर संबंध साधे समञ्जसो (१०)
१ अनप्सरेव मे प्रतिभाति ।
२ दृढं खलु लग्ना । दुर्मोचनीयेति मे प्रतिभाति ।
३ समुद्रगृहके किल शय्यास्तीर्णा
४ दिष्ट्या स्वप्नायते खलु आर्यपुत्रः ।
५ “धन्यास्य भार्या” वृत्ति ताः शुद्धैः मनोभिः अवोचन्
६ जरा नाम ययैष भग्नः ।
७ जन्मान्तरेऽपि निधनेऽप्यनुचिन्तयामि ।
८ अहोनु खलु दुर्लभाभिनिवेशी मदनः ।
- प्रश्न: २ भिल्लक्षणना ज्वन विशेषी माडिती आपी, तेमनी कृतिओ विशेषे परिचय आपो. (१२)
- प्रश्न: ३ मडाकवि कादिदासनी दंतकथा विशेषे ४७७७७७, तेमना समय विशेषे विगते यर्या करो. (१२)
- प्रश्न: ४ मडाकवि भासना नाटकोनु वर्गीकरण करी, मडाभारत पर आधारित नाटको विशेषे संक्षेपमां लभो (१२)
- प्रश्न: ५ विस्तृत लभो (गमे ते त्रश) (१२)
१. अश्वघोषना समय २. स्वप्नवासवदत्तम् - शीर्षक
३. काकिलसनी प्रणयभावना ४. मडाकवि भासनी शैली
५. चौरपञ्चाशिका- शीर्षक
- प्रश्न: ६ मडाकाव्यनां लक्षणो आपी बुद्धचरित नुं मडाकाव्य तरीके मूल्यांकन करो (१२)
- प्रश्न: ७ टूंकनोंध लभो (गमे ते त्रश) (१२)
१. कर्णभारम् २. विक्रमोर्वशीयम् - शीर्षक
३. भासो हासः ४. कुमारनुं मडाभिनिष्कमश
५. मुक्तक ६. स्वप्नदृश्य- प्रसंग

प्रश्न: ८

भाष्या प्रमाणा लभो

(अ) संधि धूटी पाठो (गमे ते छ) (३)

- | | | |
|-----------------|--------------|--------------------------|
| १. प्रत्युषसीव | २. हरेभिनिचि | ३. यदाज्ञापयत्यायुष्मान् |
| ४. किमिति | ५. तावदयम् | ६. खल्वयम् |
| ७. यद्यपि | ८. पुनस्तदेव | ९. शय्यास्तीर्ण |
| १०. त्वमवगच्छसि | | |

(ब) समासनो विग्रह करी नाम आपो (गमे ते पांथ) (५)

- | | | |
|------------------|---------------|--------------|
| १. राजसुतः | २. नरेन्द्रः | ३. महोरगः |
| ४. त्रिलोकरक्षी | ५. समक्षम् | ६. पद्माकरः |
| ७. मकरध्वजः | ८. अन्योन्यम् | ९. सुरस्त्री |
| १०. चञ्चलाक्षीम् | | |

(क) गमे ते यार विशे विवरणात्मक नोध लभो (४)

- | | | |
|-------------|---------------|------------|
| १. नेपथ्य | २. प्रस्तावना | ३. वचतयः |
| ४. त्रिदशाः | ५. जमान्तिकम् | ६. स्वगतम् |
| ७. आर्य | ८. सूत्रधारः | ९. नान्दी |

प्रश्न: ८

पात्रलेखन करो (गमे ते भे)

- | | |
|--------------------|---------------|
| १. वासवदत्ता | २. उर्वशी |
| ३. कुमार सिद्धार्थ | ४. यौगन्धरायण |

॥ अस्तु ॥

www.StudyGuideIndia.com

ડૉ.બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ઓગસ્ટ-૨૦૧૦

અભ્યાસક્રમ : સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com.)

નોંધણી નંબર:

પાઠ્યક્રમ : અલંકાર સાહિત્ય (EST-04)

તારીખ : ૦૫-૦૮-૨૦૧૦

સમય : ૩.૦૦ થી ૬.૦૦

કુલ ગુણ : ૭૦

સૂચના : ૧) પ્રથમ અને દ્વિતીય પ્રશ્નના જવાબ આપવા ફરજિયાત છે.
બાકી ના આઠ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નના જવાબ લખો.
બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

પ્રશ્ન : ૧ (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે ત્રણ સસંદર્ભ સમજાવો. (૧૪)

૧. અત્ર સ્ફુટો ન કશ્ચિદલંકારઃ રસસ્ય હિ પ્રાધાન્યાત્ નાલંકારતાત્
૨. શક્તિઃ કત્વિબીજરુપઃ સંસ્કારવિશેષણઃ યાં વિના
કાવ્યં ન પ્રસેરત્ પ્રસૂતં વા ઉપહસનીયં સ્યાત્ ।
૩. એતદ્ વલિલક્ષણા તુ કવિવાદ્નિર્મિતઃ । અત એવ ચત્વરિ ।
૪. અત્ર તદન્તિકમેવ રન્તું ગતાસીતિ પ્રાધાન્યેન અધમપદેન વ્યજ્યતે ।
૫. અત્ર વજ્જુલલતાગૃહે દતસંકેતા નાગતેતિ વ્યવચ્ચં
ગુણીભૂતમ્ તદપેક્ષયા વાચ્યસ્યૈવ ચર્મત્કારિત્વાત્ ।
૬. શબ્દ ચિત્ર વાચ્યચિત્રં અવ્યઙ્ગ્યં ત્વષ્ટર્પ સ્મૃતમ્ ।

પ્રશ્ન : ૨ નીચેનાં વિધાનોમાંથી ગમે તે ત્રણ સસંદર્ભ સમજાવો. (૧૪)

૧. સત્યર્થેડન્યાર્થાનાં વર્ણનાં શ્રુતિક્રમૈવ્યે યમકમ્ ।
૨. અસદ્ધર્મસંભાવચ્ચિવાદિધોત્યો પ્રેક્ષા ।
૩. દ્વં સધર્મ્યમપસા ૪
૪. વિશેષવિષેષભેદાભેદયોગાયોગવ્યત્યયોડતિશયોક્તિઃ ।
૫. સ્તુતિતિચારન્યપરતા વ્યાજસ્તુતિઃ ।
૬. પ્રકૃતપ્રકૃતાનાં ધર્મૈવ્યં દીપકમ્ ।

પ્રશ્ન : ૩ બ્રહ્માની સૃષ્ટિ અને કવિની સૃષ્ટિ સમજાવો. (૧૪)

પ્રશ્ન : ૪ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)

૧. આચાર્ય હેમચંદ્રના સ્તોત્ર કાવ્યો.
૨. મમ્મટની વિદ્વતા
૩. આચાર્ય હેમચંદ્ર અને સિદ્ધરાજ
૪. કાવ્યાનુશાસનનું મહત્વ

- प्रश्न:५ काव्यशास्त्रं स्वरूप समजावो. (१४)
- प्रश्न:६ संस्कृत काव्यशास्त्रनी विकास परंपरा समजावो (१४)
- प्रश्न:७ नीयेना शब्दोनी पारिभाषिक संज्ञाओ लभो (१४)
अभ्यास, प्रतिभा, व्यंजना,
लक्षणा, रसः, ध्वनि,
- प्रश्न:८ आचार्य धनंजयना जवन विषयक भाडिती आपी दशरूपकना प्रथम प्रकाशनो परियय आपो. (१४)
- प्रश्न:९ नीयेनामांथी कोर्षपण त्रण कारिकाओ समजावो. (१४)
१. नमस्तस्मै गणेशाय यत्कण्ठः पुष्कारायते ।
म्दाभोगटनध्वान्ते नीलकण्ठसय ताण्डवे ॥
 २. प्रासङ्गिकं परार्थस्य स्वार्थो यस्य प्रसङ्गतः ।
सानुबन्धं पताकाख्यं प्रकरी च प्रदेशभाक् ॥
 ३. अवस्थाः पञ्च कार्यस्य प्रारब्धस्य फलार्थिभिः ।
आरम्भयत्नप्राप्त्याशानियतापिफलागमाः ॥
 ४. मुखेप्रतिमुखे गर्भः सावर्ण्यसिद्ध्यति : ।
मुखं बीजसमुत्पत्तिर्निर्णयससम्भवा ॥
- प्रश्न:१० रससंप्रदाय पर विस्तृत नोध लभो. (१४)

॥ अस्तु ॥

ડૉ.બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ઓગસ્ટ-૨૦૧૦

અભ્યાસક્રમ :	સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ - (B.A./B.Com.)	નોંધણી નંબર:
પાઠ્યક્રમ :	વ્યવહારિક વ્યાકરણ (EST-05)	
તારીખ :	૦૬-૦૮-૨૦૧૦	
સમય :	૧૧.૦૦ થી ૨.૦૦	કુલ ગુણ : ૭૦
સૂચના :	૧) પ્રશ્ન-૧ ફરજિયાત છે (શેષ ચારના જવાબ લખો)	

પ્રશ્ન : ૧ (અ) ગમે તે ત્રણ શ્લોકોનો અનુવાદ કરો. (૧૦)

૧. અયં સ કાલઃ ક્રમલબ્ધશોભનો
ગુણપ્રકર્ષો દિવસોઽયમાગતઃ ।
નિરર્થમસ્રં ચ મયાં હિ શિક્ષિતં
પુનશ્ચ માતુર્વચનેન વારિતઃ ॥
૨. રવિતુરગસમાનં સાધનં રાજલક્ષ્મ્યાઃ
સકલનૃપતિમાન્યં માન્યકામ્બોજજાતમ્ ।
સુગુણામનિલવેગં યુદ્ધદૃષ્ટાપદાનં
સપદિં બહુસહસ્રં વાજિનં તે વદામિ ॥
૩. શિક્ષા ક્ષયં ગચ્છતિ કાલપર્યયત્
સુબદ્ધમૂલા નિયતન્તિ પાદપાઃ ।
જલં જલસ્યાનગતં ચ શુદ્ધાત્
હુતં ચ દત્તં ચ તપ્તૈવ તિષ્ઠતિ ॥
૪. એક ચક્ષુર્ન કાકીત્વં બિલમિચ્છન્ન પન્નગઃ ।
ક્ષીયન્ને વૃદ્ધતે ચૈવ ન સમુદ્રો ન ચન્દ્રમાઃ ॥
૫. ચતુર્મુખો ન ચ બ્રહ્મા વૃષારુઢો ન શંકુરઃ ।
તિર્જીવી ચ નિરાહારી અજસ્રં ધાન્યમક્ષણમ્ ॥

પ્રશ્ન : ૨ (અ) કર્ણભારમ્ - એકાંકીનો સમીક્ષાત્મક પરિચય આપો (૧૫)

પ્રશ્ન: ૩ સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો (ગમે તે ૧૦) (૧૫)

૧. અમે બધા શાળામાં ભણવા જઈએ છીએ.
૨. તું હમેશા માતા- પિતાની પૂજા કર.
૩. સત્સંગતિ માણસને માતાની જેમ રક્ષે છે.
૪. શરીર કોને વહાલું નથી.
૫. અમૃતસર નગરમાં સુવર્ણ મંદિર આવેલું છે.
૬. યુધિષ્ઠિર પાંડવોના મોટાભાઈ હતા.
૭. હું ઈશ્વરમાં વિશ્વાસ કરું છું.
૮. લવ અને કુશ રામના પુત્રો છે.
૯. શકુન્તલા ભરતની માતા છે.

૧૦. બ્રાહ્મણો આશ્રમમાં વેદોનું અધ્યયન કરે છે.
 ૧૧. ગુણી માણસો જે કંઈ કહે છે તેમાં સાર હોય છે.
 ૧૨. તમારે કોઈ ને અપશબ્દ બોલવા જોઈએ નહીં.
 ૧૩. જે આપતો નથી, ભોગવતો નથી તેનું ધન નાશ પામે છે.

પ્રશ્ન:૪ ભારોપીય ભાષાના વર્ગોની વિગતે ચર્ચા કરો. (૧૫)

પ્રશ્ન:૫ ભાષાશાસ્ત્રની અધ્યયનની પદ્ધતિઓ વિશે નોંધ લખો. (૧૫)

પ્રશ્ન:૬ (અ) અનુવાદ કરો (ગમે તે બે) (૧૫)

- ૧) ઘટોત્કચ:- ચિરાયતે ખલુ બ્રાહ્મણબટુઃ । અતિક્રમતિ ખલુ માતુરાહારકાલઃ ।
 કિન્તુ કરિષ્યે । ભવતુ દૃષ્ટમ્ , મ્હો બ્રાહ્મણં । આહૂયતાં તવ પુત્રઃ ।
 વૃદ્ધઃ - અતિરાક્ષસં ખલુ તે વચનમ્ ।
 ઘટોત્કચ:- કથં રુષ્યતિ । મર્ષયતુ ભવાન્ મર્ષયતુ । અયં તે વ્રત્કતિદોષઃ । અવ
 કિં નામ તવ પુત્રઃ ।
 વૃદ્ધઃ- તપસ્વી મધ્યમઃ ।

૨. જનકસ્ય કુલે જાતા રામપત્ની યશસ્વિની ।
 કથમુત્પલપત્રાક્ષી રાવણસ્ય યશં વ્રજેતુમ્ ।
 વિનક્ષ્ય વા પ્રનષ્ટા વા મૃતા વા જનકોત્પજામ્ ।
 રામસ્ય પ્રિય માર્ગસ્યં ન નિવેદિતુ ક્ષમિમ્ ॥
૩. સર્વમિદં વિશ્વં એકમેવ અસ્તિ નસ્ત્ય સમસ્તાઃ પદાર્થાઃ
 સંલગ્ના સન્તિ । તે સર્વે એકરૂપાયાઃ અઙ્ગાનિ સન્તિ અસ્મિન
 તહાગે એકં પાષાણખણ્ડં ક્ષિપતુ । જલસ્ય વર્તુલાનિ ભવન્તિ ।
 યદિ એકસ્મિન્ મૂળે જલં સ્પન્દતિ તર્હિ સર્વત્ર જલં સ્પન્દતિ ॥

પ્રશ્ન:૬ (બ) નિબંધ લખો (ગમે તે એક)
 ૧) પર્યાવરણમ્ ૨) દૂરદર્શનસ્ય ઉપયોગિતા
 ૩) સપ્તભાષા સંસ્કૃતમ્ ૪) માતૃદેવો ભવ ।

પ્રશ્ન:૭ માગ્યા પ્રમાણે લખો (દરેક પાંચ) (૧૫)

- ૧) નીચેના રૂપો ઓળખાવો (ગમે તે પાંચ)
 ૧. વર્ધસે ૨) લભસ્વ ૩) મોદન્તે ૪) નેષ્યતિ
 ૫) ભવેચમ્ ૬. લપ્સ્યન્તે ૭) ગમિષ્યામિ ૮) જાયસ્વ
 ૯) તિષ્ઠેચમ્ ૧૦. અગચ્છમ્ ।

- ૨) રૂપો ઓળખાવો (ગમે તે પાંચ)
 ૧. “મ્હૂ” વર્ત. ત્રી.પુ.બહુ ૨) “નૃત્” વર્ત. ત્રી.પુ.એક
 ૩. “ચુર” વિધ્યર્થ પ્ર.પુ. એક ૪) “તુદ્” આજ્ઞાર્થ બી.પુ.એક.

५. “गम्” भवि.भीजो पु. अेक ६) “नी” विध्यर्थकाण प्र. पु. अेक.
 ७. “कथ्” वर्त. त्री.पु. अेक ८) “कृ” आज्ञार्थ भी. पु. अेक.
 ८. “मुद्” उयस्तन भूत. त्री. पु.अेक. १०) “जन्” भवि. प्र. पु. अेक.

प्रश्न: ८ (अ) समासनो विग्रह करी समासना नाम आपो (गमे ते पांय) (१५)

१. पार्वतीपरमेश्वरौ २) वाक्त्वचम् ३) षट्पदः
 ४) दशाननः ५) सिंहभयम् ६) उपगङ्गम्
 ७) घनश्याम ८) पुरुषव्याघ्रः ९) चक्रपाणिः

प्रश्न: ८ (ब) संधि करो (गमे ते पांय)

- १) शिवः + अहम् २) बालः + तिष्ठति ३) रविः + उपास
 ४) वायु + वाति ५) सत् + चरितम् ६) वाक् + अर्थः
 ७) वाक् + मयम् ८) सत् + मति ९) सती + चित् + आनन्दः

प्रश्न: ८ (क) संधि छोडो (गमे ते पांय)

- १) नान्धन्ते २) दिवसोऽयमाह ३) मातुर्वचनेन
 ४) दैत्येन्द्र ५) सन्विति ६) शिक्षकोऽहम्
 ७) कश्चन ८) गुरुराज्ञा ९) कविरवदत्
 १०) उच्चैगयिति

॥ अस्तु ॥

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ओपन युनिवर्सिटी

सत्रांत परीक्षा ओगस्ट-२०१०

अभ्यासक्रम : स्नातक पदवी अभ्यासक्रम - (B.A./B.Com.) नोंदणी नंबर:

पाठ्यक्रम : दर्शनशास्त्र (EST-06)

तारीख : ०६-०८-२०१०

समय : ३.०० थी ६.००

कुल गुण : ७०

सूचना : १) प्रश्न-१-२ इरजियात छे (बाकीना उ प्रश्नोना जवाब लभो)

प्रश्न : १ (अ) नीयेनी कारिकाओ समजावो (गमे ते बे) (८)

१. सच्चं लघु प्रकाशकमिष्टमुपष्टम्भकं चल च रजः ।
गुरु वरणकमेव तमः प्रदीपच्चार्थतो वृत्तिं ॥
२. संघातपरार्थत्वात् त्रिगुणादिविपर्ययाद धिष्ठनात् ।
पुरुषोऽस्ति भोक्तृभावात् कैवल्यार्थं प्रवृत्तेश्च ॥
३. तस्मान्न बध्यते नापि मुच्यते नापि संसरति कश्चित् ।
संसरति बध्यते मुच्यते च नानाश्रया प्रकृतिः ॥

प्रश्न : १ (ब) नीयेना सूत्रो समजावो (गमे ते त्रण) (८)

१. असङ्गोऽयं पुरुषः ।
२. रागोपहतिर्ध्यानम् ।
३. उत्कर्षदिपि मोक्षस्य सर्वोऽर्थश्रुतेः ।
४. जन्मादिव्यवस्थातः पुरुषबहुत्वम् ।
५. संहतपरार्थत्वात् पुरुषस्य
६. अथ त्रिविधं स्वात्स्यन्त निवृत्ति रत्यन्तं पुरुषार्थः ।

प्रश्न : १ (क) नीयेना अशो विगतो समजावो (गमे ते अेक) (४)

१. सद्विषयं च प्रत्यक्षम् , सदसद्विषयं चानुमानम् । कस्मात् ?
त्रैलोक्यकालग्रहणात् त्रिकालमुतार्था अनुमानेन गृह्यते । ' भविष्यति ' इत्यनुमीयते
' भवति ' इति च ' अभूत् ' इति च असद् खल्वतीतमनागतं चेति ।
२. तदनन्तरं तस्मिन्नेव पार्थिवेभ्यः परमाणुभ्यां महापृथिवी संहताऽबतिष्ठते ।
तदनन्तरं तस्मिन्नेव महोदधौ तैजसेभ्यो अणुभ्यो द्वयणुकादिक्रमेणोत्पन्नो
महातेजोराशिः केनचित् अनभिभूतत्वद्वेदीप्यमानस्तिष्ठति ।

प्रश्न :२ संदर्भ आपी समझवो (गमे ते बे)

(१०)

१. प्राणो ब्रह्मेति व्यजानात् । प्राणाद्धयेव खल्विमानि भूतानि जायन्ते । प्राणेन जातानि जीवन्ति ।
२. विज्ञान ब्रह्मेति व्यजानात् । विज्ञानाद् ह्येव खल्विमानि भूतानि जायन्ते । विज्ञानेन जातानि जीवन्ति ।
३. तथा च लोकेऽनुभवः शुक्तिकाहि रजतवदवभासते किंश्चन्द्र सद्वितीयवदिति ।
४. किमाकाश शब्देन परं ब्रह्ममभिधीयते, उतभूताकाशमिति ।

प्रश्न :३ गमे ते त्रश श्लोको समझवो

(१३)

१. यावज्जीवेत् सुखं जीवेन्नास्ति मृत्योरगोचरः ।
भस्मीभूतस्य देहस्य पुनरागमनं कुतः ।
२. पशुश्चेन्निहतः स्वर्गं ज्योतिष्टोमे गमिष्यति ।
स्वपिता यजमानेन तत्र कस्यान् हिंस्येत ॥
३. सर्वज्ञः जितरागादिदोषस्त्रैलोक्यपूजितः ।
यथास्थितार्थवादी च देवोऽर्हन्परमेष्ठिनः ॥
४. कर्मापैक्षः स चेत्तर्हि न स्वतन्त्रोऽस्मदादिवत् ।
कर्मजन्ये च वैचित्र्ये किमनेन पिच्छणिडना ॥
५. न सन्नासन्न सदसन्न चाप्यनुभयप्रसक्तम् ।
चतुष्कोटिविनिमुक्तिं तत्त्वं माध्यमिका विदुः ॥
६. रागादिज्ञानसंतानवासनो छिद्यसंभवा ।
चतुर्णामपि बौद्धाणां मुक्तिरेषा प्रकीर्तिता ॥

प्रश्न :४ 'दर्शन' शब्दो अर्थ आपी नास्तिक दर्शनो विशे ज्ञावो.

(१३)

प्रश्न:५ टूंक नोध आपी (गमे ते- त्रश)

(१३)

- | | | |
|-----------------|-------------------------|--------------------|
| १. सतकार्यवाद | २. सांख्यदर्शनना ग्रंथो | ३. क्लेशना प्रकारो |
| ४. अष्टांग- योग | ५. सन्निकर्षः षड्विधः | ६. हेत्वाभास |

प्रश्न :६ न्याय शब्दो अर्थ आपी तेना प्रमुभ आचार्यो विशे ज्ञावो

(१३)

प्रश्न:७ आचार्य "कणाद" नो परिचय आपी वैशेषिक दर्शननी विशेषता ज्ञावो.

(१३)